

ทัศนคติต่อการสอบสวนคดีอาญาและการรับใช้ประชาชน

การปฏิบัติหน้าที่

ในการศึกษาถึงทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตำรวจนั้น คงไม่มีอะไรดีกว่าการศึกษาถึงการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา เพราะถือว่าเป็นภารกิจหลักของกรมตำรวจที่จะระงับทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน โดยปกติข้าราชการจะต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ แต่ในการสอบสวนคดีอาญานั้นเป็นเรื่องของการให้ความเป็นธรรมต่อประชาชน ฉะนั้นในฐานะที่ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม การปฏิบัติงานซึ่งมีความจำเป็นต้องยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นหลัก จะใช้นโยบายอื่นใดของรัฐเข้ามาพิจารณาประกอบใดก็ตามก็เหมือนนโยบายนั้นไม่ทำให้ความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมต้องเสียไปเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยและการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน

อย่างไรก็ตามหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ค่าครองชีพก็ถีบตัวสูงขึ้นมาก รายได้ของข้าราชการโดยเฉพาะชั้นผู้น้อยไม่สัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในครอบครัว เป็นสาเหตุของความเดือดร้อนและทำให้ขาดกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้ก้าวหน้า มีไม่น้อยที่ความจำเป็นบังคับให้ต้องถอนสิ้นสิ้น หนี้สินเหล่านี้มักต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง รายได้ซึ่งจำกัดอยู่แล้วซ้ำยังต้องถูกนำบางส่วนไปใช้หนี้ เช่นนี้ก็ย่อมจะไม่เพียงพอเป็นผลให้ข้าราชการผู้นั้นอยู่ในภาวะเดือดร้อน ซึ่งลำพังตนเองไม่สามารถจะแก้ไขได้เมื่อเป็นเช่นนี้ ย่อมขาดกำลังใจที่จะปฏิบัติงานและก่อให้เกิดการทุจริตตามมา ความยากจนซึ่งเป็นเหตุภาวะซ้ำเติมให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หลักเลี้ยงการทุจริตได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้คนไทยยังมีค่านิยมที่ไม่นิยมไปยุ่งกับการกระทำของผู้อื่น ใครจะโกงอย่างไรก็ไม่มีการสนใจอยากจะเป็นโจทก์เพราะหาพยานหลักฐานได้ยาก และมีความคิดว่าไม่อยากจะแฉหาเสียเลย หรือไม่ก็เพราะเกรงกลัวอิทธิพล ยิ่งทำให้บรรยากาศในการทุจริตในหน้าที่ราชการแจ่มใสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะตำรวจซึ่งทำงานเกี่ยวกับอิสระ เสรีภาพของประชาชนด้วยแล้วยิ่งมีช่องทางทุจริตได้มากขึ้น ถ้าหากว่าข้าราชการตำรวจไม่มีวินัยหรือจริยธรรมในการปฏิบัติงานเพียงพอ ประกอบกับลักษณะงานที่ตำรวจปฏิบัติงานที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน เมื่อตำรวจมีรายได้น้อยไม่เพียงพอกับการดำรงชีพและต้องการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีทำให้มี

ความจำเป็นที่จะต้องหาเงินมาใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น เมื่อรัฐบาลไม่ได้สนใจที่จะเพิ่มเงินค่าใช้จ่ายให้
 ตำรวจตามความเป็นจริง ขอมทำให้เกิดปัญหาการทุจริตในการปฏิบัติงานเพื่อหารายได้ขึ้นด้วย
 ประชาชนยิ่งจะไม่ได้รับความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้นไปอีก ในสถานการณ์เช่นนี้จึงควรจะได้ทราบ
 ว่าตำรวจปฏิบัติหน้าที่อยู่ในลักษณะใด ฉะนั้นผู้วิจัยจึงสำรวจถึงทัศนคติของนายตำรวจนักเขียน
 สารวัตรและผู้นั่งคับกองในเรื่องการสอบสวนคดีอาญาซึ่งได้ความจริงดังนี้.—

ตารางที่ ๔๔

แสดงทัศนคติในการสอบสวนคดีอาญา

ในปัจจุบันมีการกล่าวกันโดยทั่วไปว่าตำรวจไม่ ให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญาในขณะ ที่ท่านเป็นพนักงานสอบสวน ขอรายว่าในการ สอบสวนคดีอาญาท่านปฏิบัติอย่างไร	เปอร์เซ็นต์	นรค.	ปริญญา	เลื่อนชั้น	รวม
๑. ให้ความเป็นธรรมโดยตรง	๔๖.๖	๔	๑๕	๓	๒๗
๒. ให้ความเป็นธรรมเป็นส่วนใหญ่	๕๐.๐	๑๕	๑๑	๓	๒๙
๓. ให้ความเป็นธรรมเป็นส่วนใหญ่	—	—	—	—	—
๔. ไม่เคยให้ความเป็นธรรมเลย	—	—	—	—	—
๕. อื่น ๆ ระบุ	๓.๔	๒	—	—	๒
รวม	๑๐๐	๒๖	๒๖	๖	๕๘

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อ ๙.๔

ผลของการสำรวจปรากฏว่ามีนายตำรวจที่ตอบว่าในการสอบสวนคดีอาญานั้นได้ให้ความ
 เป็นธรรมและซื่อตรงอยู่ร้อยละ ๔๖.๖ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนอีกร้อยละ ๕๐.๐ เห็นว่าให้
 ความเป็นธรรมอยู่เสมอ คงมีอยู่บ้างบางครั้งเท่านั้นที่ไม่ได้ให้ความเป็นธรรม ส่วนใหญ่แล้ว
 จะให้ความเป็นธรรมและซื่อตรง

อย่างไรก็ตามโดยหลักแล้วในการสอบสวนคดีอาญาทุกครั้งควรจะได้ให้ความเป็นธรรม
 ต่อกรณีและซื่อตรงต่อการปฏิบัติงาน แต่ในบางครั้งพนักงานสอบสวนไม่ได้ให้ความเป็นธรรมหรือ
 ไม่สามารถให้ความเป็นธรรมแก่กรณีได้นั้น คงจะเป็นเพราะว่า

๑. ถูกอิทธิพลของค่านิยมของสังคมไทย เรื่องผู้ใหญ่จะต้องอนุเคราะห์ผู้น้อยและผู้น้อยต้องมีความกตัญญูแก่ผู้ที่ครอบงำการปฏิบัติงาน ฉะนั้นเมื่อมีผู้ใหญ่ร้องขอให้ปฏิบัติอย่างไรพนักงานสอบสวนมักจะปฏิบัติไปเช่นนั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงการ รักษาวินัยระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อย ความกตัญญูของคุณและอยู่ในโอวาทซึ่งจะทำให้ปฏิบัติได้รับการยกย่องจาก สังคมในฐานะที่เป็นคนกตัญญูแก่ผู้ที่ในบางครั้งการช่วยเหลือให้ความสะดวกก็เลย เกิดไปจนถึงการ ไม่ให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญา ส่วนอีกประการหนึ่งได้แก่การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันในระหว่างพรรคพวก เพื่อนฝูงตามหลักพุทธศาสนาในเรื่องกตัญญูคือเมื่อเพื่อนได้รับความเดือดร้อนก็ต้องช่วยเหลือแต่การช่วยเหลือของพนักงานสอบสวนในเรื่องคดีอาญานั้นบ่อยก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

๒. เกิดจากความเมตตากรุณา คุณธรรมฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นพิเศษ ความเมตตากรุณาของพนักงานสอบสวนนั้นอาจจะ เกิดขึ้นจากเรื่องสะเทือนอารมณ์ใดๆ ก็ได้ เช่นอาจจะเห็นวามทุกข์หรือโศกตกอยู่ในความทุกข์ยาก หรือพิจารณาแล้ว เห็นวามทุกข์ทรมานไม่ว่าจะทำผิดโดยสันดาน หรือผู้ต้องหาที่มีสัมมาคารวะทำให้พนักงานสอบสวนเกิดความรักและสงสาร จึงก่อให้เกิดความลำเอียงในการให้ความเป็นธรรมได้

๓. พนักงานสอบสวนใช้ค่านิยมของตนเองวินิจฉัย เพื่อช่วยเหลือให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม เพราะในบางครั้งความเป็นธรรมในแง่กฎหมายกับความเป็นธรรมในแง่สังคมขัดกัน เนื่องจากมีนักทนายโอกาสที่มีความรอบรู้ทางกฎหมาย บางคนได้ใช้โอกาสจากการมีความรู้มากของตัวเองเอาเปรียบผู้ที่มีความรู้น้อย ซึ่งถ้าจะพิจารณาในทางกฎหมายแล้วผู้ที่มีความรู้น้อยนั้นไม่สามารถจะต่อสู้คดีขึ้นได้เลย หากไม่ช่วยเหลือก็จะก่อให้เกิดความเจ็บช้ำน้ำใจของคนในสังคมยิ่งขึ้น เพราะส่วนใหญ่จะเป็นกรณีของ คนมีความรู้แต่ขาดศีลธรรมกับชาวชนบทที่อยู่ห่างไกลหรือคนในแหล่งเสื่อมโทรมที่ไม่มีสมรรถภาพ พนักงานสอบสวนจึงยื่นมือ เขามาช่วยเหลือ เมื่อพิจารณาในแง่กฎหมายแล้วจะ เห็นว่า พนักงานสอบสวนมีความลำเอียงไม่ได้ให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญา เพราะหลักของการพิจารณาคดีอาญาจะต้องตีความตามลายลักษณ์อักษรโดยเคร่งครัด

๔. เป็นเรื่องของการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบของพนักงานสอบสวนเอง เนื่องมาจากต้องการ เงินหรือผลประโยชน์ใดก็ควรได้ไม่ว่าจะไปเพื่อช่วยให้มีเงินใช้จ่ายในการปฏิบัติงานหรือช่วยเหลือในการครองชีพของพนักงานสอบสวน ใครนึกหรือถูกอยู่ที่ว่าฝ่ายใดจะมี

เงินมาประมาณได้มากกว่ากัน ผู้ที่มีเงินประมาณมากกว่ายอมเป็นฝ่ายถูกเสมอ ซึ่งเรื่องนี้ สำหรับผู้ที่
ยอมรับความจริงแล้วจะต้องยอมรับว่าเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในสังคม โดยเฉพาะ
เรื่องคดีจรรยาในเมืองหลวง การใช้สิทธิพลสวนตัว เขาแทรกแซงการสอบสวนคดีอาญา

อย่างไรก็ตามในการสอบสวนคดีอาญานั้น นอกจากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะต้อง
ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและให้ความเป็นธรรมแก่กรณีแล้วก็จะต้องมีสิทธิพลของการ
เป็นพนักงานสอบสวนของคนชอรองพนักงานสอบสวนคนอื่นซึ่งรับผิดชอบคดีที่ตนไม่ได้รับผิดชอบ
เป็นข้อเท็จจริงเพื่อช่วยเหลือพรรคพวก เพื่อนฝูงของตนก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความ
ไม่ยุติธรรมขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจถึงข้อเท็จจริงของ นายตำรวจนัก เรือนสารวัตรและผู้บังคับกอง
วาเคยใช้สิทธิพลสวนตัว เขาแทรกแซงงานสอบสวนคดีอาญาหรือไม่ ซึ่งได้ข้อเท็จจริงดังนี้.—

ตารางที่ ๔๕

แสดงการใช้สิทธิพลสวนตัว เขาแทรกแซงงานสอบสวนคดีอาญา

การชอรองให้พนักงานสอบสวนช่วยเหลือพรรค พวกในการลบลคดีหรือบิค เป็นข้อเท็จจริง	เปอร์เซ็นต์	นรค.	ปริญญา	เลื่อนชั้น	รวม
๑. เคยเสมอ ๆ	—	—	—	—	—
๒. เคยบางบางครั้ง	๑๓.๘	๘	๘	—	๘
๓. เคยเหมือนกันนาน ๆ ครั้ง	๘๑.๘	๑๑	๑๐	๓	๒๔
๔. ไม่น่าใจ	๕.๒	๒	๑	—	๓
๕. ไม่เคยเลย	๓๗.๘	๘	๑๐	๓	๒๒
๖. ไม่ตอบ	๑.๗	—	๑	—	๑
รวม	๑๐๐	๒๖	๒๖	๖	๕๘

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อ ๗.๒

จากข้อเท็จจริงที่สำรวจได้พบว่า นายตำรวจนัก เรือนสารวัตรและผู้บังคับกองที่ เคย
ชอรองให้พนักงานสอบสวนช่วยเหลือพรรคพวกในการลบลคดีหรือบิค เป็นข้อเท็จจริงบาง เป็น
บางครั้งมีอยู่ร้อยละ ๑๓.๘ ของผู้ตอบแบบสอบถาม อีกร้อยละ ๘๑.๘ เคยชอรองพนักงาน

สอบสวนบ้างเหมือนกันแต่นาน ๆ ครั้ง และมีผู้ที่ไม่แน่ใจอยู่อีกร้อยละ ๕.๒ ของผู้ตอบแบบสอบถาม
ฉะนั้น เมื่อรวมข้อเท็จจริงทั้ง ๒ ระบุว่าเขาด้วยกันแล้ว พบว่านายตำรวจที่เคยขอร้องให้พนักงาน
สอบสวนช่วยเหลือพรรคพวกในการลบล้างหรือปิดเบี่ยงข้อเท็จจริงรวมร้อยละ ๕๕.๒ ของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ส่วนผู้ที่ไม่เคยใช้อิทธิพลส่วนตัวเข้าแทรกแซงหรือขอร้องให้พนักงานสอบสวนปิดเบี่ยง
ข้อเท็จจริงเลย มีอยู่ร้อยละ ๓๓.๕ ของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงให้เห็นถึงความโน้มน้าวมในการ
สอบสวนคดีอาญา เพื่อให้เกิดความยุติธรรมของพนักงานสอบสวน นอกจากจะต้องต่อสู้กับอิทธิพล
ภายนอกและอิทธิพลของผู้บังคับบัญชาแล้วยังต้องต่อสู้กับการขอร้องของเพื่อนร่วมงานอีกด้วย
แม้ว่าเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานแล้วจะไม่ได้ปฏิบัติ
ให้เป็นไปตามที่ถูกต้องร้องขอทั้งหมด แต่การร้องขอนั้นก็มีอิทธิพลต่อการให้ความเป็นธรรมใน
การสอบสวนคดีอาญายุคควย

อย่างไรก็ตามการที่มึนายตำรวจส่วนหนึ่งถึงร้อยละ ๓๓.๕ ไม่เคยใช้อิทธิพลส่วนตัว
เข้าแทรกแซงการสอบสวนคดีอาญานี้ ถือได้ว่าเป็นนิมิตรหมายอันดีของกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้
เพราะถ้าจะพิจารณาถึงในสถานการณ์ปัจจุบันจะเห็นว่าแทบจะไม่มีช่องทางให้พนักงานสอบสวน
เลือกปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม ถ้าไม่ใช่การใช้อิทธิพลของผู้บังคับบัญชาก็เป็นเพราะการร้องขอ
ของเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เคารพนับถือฝากฝังใหม่มาพบหรือขอร้องให้หาทางช่วยเหลือโดยไม่สนใจ
ว่าคุณธรรมอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นอย่างไร ระบบการให้ความเป็นธรรมในชั้นพนักงานสอบสวนคดีอาญา
ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้การสอบสวนคดีอาญาไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ซึ่งเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์
ในหมู่ประชาชนที่เกี่ยวข้องเสมอมา

การจะรักษาความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของพนักงานสอบสวนจะได้มาก
น้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับอิทธิพลภายนอกคือการขอร้องของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน
ผู้ที่เคารพนับถือและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ แต่อีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวพนักงานสอบสวน
เองว่าจะมีคุณธรรมในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตขนาดไหน และเพื่อที่จะว่า
พนักงานสอบสวนมีจิตใจเข้มแข็งในการที่จะรักษาความเป็นธรรมเพียงใด ผู้วิจัยได้วัดความคิดเห็น
ของนัก เรือนสารวัตรและผู้บังคับกองใน เรื่องการปฏิบัติงานในกรณีมีปัญหาค้างนี้.—

ตารางที่ ๘

แสดงความเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานในกรณีปัญหา

ทางเลือกปฏิบัติเมื่อมีบ่อนการพนันเถื่อนหรือมิโสเถื่อน
ในโรงแรมหรือมีการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด
โทษซึ่งมีชาวลื้อหรือสืบทราบว่าจะบังคับบัญชาชั้นสูง
ที่สามารถให้คนโทษใครเห็นเป็นใจหรือหนุนหลังอยู่

๑. จับกุมโดยไม่เห็นแก่หน้า	๒๐.๓	๔	๓	๑	๑๒
๒. ส่งข่าวหนังสือพิมพ์เขียนบักตรสนเทถึงกองปรามหรืออธิบดีกรมตำรวจ	๓.๔	๑	—	๑	๒
๓. คุกคามผู้บังคับบัญชา	๖.๕	๒	๒	—	๔
๔. คอยรับเงินสมนาคุณหรือเรียกร่องเงินเมื่อมีโอกาส	—	—	—	—	—
๕. ปรึกษามุขบังคับบัญชา	๖๗.๒	๑๕	๑๖	๔	๓๕
๖. ไม่คอบ	๑.๓	—	๑	—	๑
รวม	๑๐๐	๒๖	๒๖	๖	๕๕

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถามขอ ๓.๕

ข้อเท็จจริงในการสำรวจพบว่า นายตำรวจที่ตอบว่าจะทำการจับกุมโดยไม่เห็นแก่หน้า
ในกรณีที่มีบ่อนการพนันเถื่อน หรือมิโสเถื่อนในโรงแรมหรือมีการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด
โทษซึ่งมีชาวลื้อ หรือสืบทราบว่าผู้บังคับบัญชาชั้นสูงที่สามารถให้คนโทษใครเห็นเป็นใจหรือหนุน
หลังอยู่ร้อยละ ๒๐.๓ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมีผู้เลือกเอาการส่งข่าวไปให้หนังสือพิมพ์หรือ
เขียนเป็นบักตรสนเทถึงกองปรามปรามหรืออธิบดีกรมตำรวจมีอยู่เพียงร้อยละ ๓.๔ แสดงว่า
นายตำรวจเหล่านี้นิยมการต่อสู้หรือดำเนินงานที่อยู่ภายในกรอบของกฎหมาย เมื่อพิจารณาเห็นว่า
เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายก็จะเข้าปรามปรามตามหน้าที่ไม่ลักการะไปให้หน่วยงานหรือสถาบัน
อื่นในลักษณะ เป็นการ เอาตัวรอด แต่ลักษณะนี้ก็ไม่ใช่ว่าเป็นความคิดเห็นของนายตำรวจทั้งหมด คง
มีนายตำรวจอยู่อีก ร้อยละ ๖๐.๕ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่คิดว่าน่าจะคุกคามผู้บังคับบัญชาซึ่ง
หมายถึงว่าการตัดสินใจแต่ละครั้งจะต้องคอยสลับรับฟังว่า ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นอย่างไร

หากผู้บังคับบัญชาไม่ทำที่เพิกเฉยก็จะทำเป็นไมรู แต่ถาผู้บังคับบัญชาทำที่ว่าจะปราบปรามก็จะดำเนิน การปราบปรามจับกุมต่อไป ซึ่งเป็นลักษณะของการปฏิบัติงานแบบเอาตัวรอดไปคราว ๆ หนึ่ง ไม่ มีอุดมคติหรือหลักการปฏิบัติงาน ในการเป็นพนักงานสอบสวน อยางไร ก็ตามมีผู้ที่คิดว่าควรปรึกษา ผู้บังคับบัญชาอยู่ถึงร้อยละ ๒๗.๒ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นทางเลือกปฏิบัติที่นายตำรวจเลือก คอบมากที่สุด แสดงถึงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานประการหนึ่งว่า ในการเลือกตกลงใจปฏิบัติงาน ในหน้าที่ กรณีที่มีปัญหาอันสว่นใหญ่จะปรึกษาผู้บังคับบัญชาก่อน ทำให้เห็นถึงว่าถาเป็นกรณีซึ่งที่มี ลักษณะของปัญหาใกล้เคียงกันนี้ นายตำรวจเหล่านี้ก็จะเลือกเอาการปรึกษากับผู้บังคับบัญชาเป็น ทางแก้ปัญหาคึ่งแมว่าจะ เป็นทางออกที่นุ่มนวลแต่ก็โดยสในการป้องกันปราบปรามการทุจริต และ การจัดอภิสัทธีในระบบราชการนอยกว่าที่ควร

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าในระบบราชการตำรวจมีการละเว้นการปฏิบัติกรตามหน้าที่ เพื่ออำนวนยความสววกใหญ่ทุจริตหรือให้อภิสัทธีคอบคานายทุนที่อาศัยอำนาจของผู้บังคับบัญชาชวบ เหลืออยู่มากมาย การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่นี้เองที่ส่งผลไปถึงการปฏิบัติงานของตำรวจชั้นผู้นอย คือทำให้ตำรวจชั้นผู้นอยกล้าที่จะทุจริต บักยกอก เบียดบังทรัพย์สินของทางราชการ เช่น "เขาทำเนิ การจับกุมผู้เลนการพนันไคแล้วพรอผควยเงินชองกลาง แทนที่จะนำเงินสงหลวงทั้งหมดกับบักยกอก ไวบางสว่น"^๑ เกี่ยวกับคารธรรมเนียมไบสำคัญประจำตัวคนตางคาว การทุจริตคอบรับชั้นคา ธรรมเนียมไบสำคัญประจำตัวคนตางคาวกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไคปีคไบทะ เป็นคน ตางคาวไวแล้วออกไบรับชองตนเองให้เจ้าชองปีคไวแทน เมื่อไครับเงินคารธรรมเนียมก็บักยกอก เบียดบังเอาไว เป็นประโยชน์สว่นตน^๒ บักยกอกเงินภานีรถยนต์และคาไบอนุญาตขับชี่รถยนต์ โดย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับทะ เป็นพาทะและรักษาสายมีชื่อผู้บังคับบัญชาเมื่อไครับเงินจาก เจ้าชองรถยนต์หรือไบขับชี่ ออกแผนปายวงกลมให้เจ้าชองรถยนต์ไปโดยปลอมลายมีชื่อนายทะเป็น คนนำมาลงในสมุคทะ เป็นที่เก็บไวเป็นหลักฐานที่สำนักงาน^๓ เมื่อผู้ขับชี่ยานพาทะปฏิบัติผิด กฎจราจรแทนที่เจ้าหน้าที่จราจรจะจับกุมเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายที่สถานีตำรวจ แล้วนำราย ไคสงหลวงกลับทุจริตคอบรับชั้นรับเงินสินบนซึ่งค่ากวาคาปรับเข้าเป็นประโยชน์^๔ เป็นต้น

^๑ จำทุกองสารกับคณะ, ปัญหาคอบรับชั้นในวงราชการไทย กรุงเทพฯ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕ หน้า ๒๑

^๒ Ibid., หน้า ๒๓

^๓ Idem.

^๔ Idem.

ในเมื่อทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาต่างก็ปฏิบัติหน้าที่ไปในทางทุจริตหาผลประโยชน์ โดยมีขอบใจเป็นมูลเหตุจูงใจอย่างค้ำที่จะให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตให้โดยไม่มีผู้ใดวากลาวัจ จึงปรากฏเป็นข่าวอวยเสมอว่า "พนักงานสอบสวนรับสินบนเพื่อแปลงรูปคดีจากหนักให้เป็นเบา หรือทำหลักฐานในข้อหาเพื่อให้อัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือเพื่อให้ศาลยกฟ้องผู้กระทำผิด หรือปล่อยให้ปล่อยปละละเลยไม่ตรวจตราหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดหรือให้ความคุ้มครองสถานที่ประกอบธุรกิจทางที่ผิดกฎหมายควบคู่การปฏิบัติดังกล่าว ทำให้เจ้าหน้าที่ได้รับผลประโยชน์ หรือโดยการรับสินบนเช่นปล่อยให้สถานบริการต่าง ๆ อาจเป็นในทคลับ สถานอบอานนวด บ่อนการพนัน แหล่งค้าประเวณี เบียดำเนินการเกินระยะเวลาที่ทางการกำหนด หรือดำเนินการใดทั้งนี้เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย^๖

การทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่และให้อิสสิทธิ์กับผู้มีอำนาจซึ่งส่งผลถึงการให้ความยุติธรรมในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญานี้ เกิดจากขมมูลเหตุหลายประการที่ผสมผสานกันมีทั้งจากอิทธิพลสิ่งแวดล้อมและสิ่งเร้าภายนอก และภาวะทางใจของพนักงานสอบสวนเอง

นอกจากการช่วยเหลือพรรคพวกเพื่อนฝูงและแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบด้วยกฎหมายแล้ว การไม่ให้ความยุติธรรมกับประชาชนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นจากการที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เพราะถ้าไม่เช่นนั้นแล้วจะเป็นเรื่องที่มีความผิดทางวินัยได้ เพราะวินัยตำรวจกำหนดไว้ค่อนข้างกว้างคลุมความประพฤติทุกชนิดของข้าราชการตำรวจ จะเห็นได้จากคำจำกัดความที่ให้ไว้ว่า "วินัยตำรวจคือการที่ตำรวจต้องประพฤติตนให้เป็นผู้มีมรรยาทอันดีงามตามแบบอย่างธรรมเนียมของตำรวจและข้าราชการพลเรือน ทั้งนี้เพราะข้าราชการตำรวจนั้นเป็นข้าราชการพลเรือนประเภทหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการพลเรือน"^๗ ประกอบกับลักษณะงานตำรวจเป็นงานที่ผิดพลาดได้ง่าย ทำให้ผู้บังคับบัญชาที่ไม่สุจริตสามารถเลือกใช้ระเบียบข้อบังคับข้าราชการปฏิบัติงานให้ปฏิบัติตามความประสงค์ของตนเองได้ หากผู้ใดขัดขึ้นก็จะใช้วินัยเข้าบังคับโดยพิจารณาถึงโทษในข้อที่ว่าไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทอันดีงามและระเบียบแบบแผนของข้าราชการตำรวจ คือ ขัดขึ้นหลักเล็ยงหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

^๕ Ibid. หน้า ๑๒

^๖ Idem.

^๗ กรมตำรวจ "ความประพฤติและระเบียบวินัย" ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม ๑ ลักษณะ ๑.

เหนือคนที่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าหากการขอร้องของผู้บังคับบัญชาถูกปฏิบัติโดยแยงว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ยังสามารถจะหาเหตุในเรื่องอื่น ๆ อีกที่จะเอาผิดทางวินัยได้หรือนับบังคับให้พนักงานสอบสวนหรือปฏิบัติให้ปฏิบัติงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดไปตามความประสงค์ของผู้สั่งการเรื่องอื่น ๆ ที่จะใช้เป็นสาเหตุความผิดทางวินัยนั้นอาจจะมีได้ตั้งแต่เรื่องใหญ่ไปจนถึงเรื่องหุ้มนหิมเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นต้นว่า "ไม่แสดงความเคารพผู้มียศสูงกว่าตน ใช้คำพูดที่ไม่สุภาพเรียบร้อยและหยาบโสน ปล่อยผมให้ยาวหรือตัดแบบทรงยาว เมื่อนั่งหรือโดยสารไปในรถยนต์ หรืออื่นไม่สวมหมวก และหมวกที่สวมก็เป็นหมวกไม่ถูกต้องลักษณะตามแบบที่กำหนดไว้ เช่น ทรงเคี้ย ระบุร่างลักษณะบุ๋ม กระบังหน้า เสื้อและกางเกงเครื่องแบบที่นำมาแต่งก็มีลักษณะสีไม่เหมือนกัน เช่น เสื้อสีอ่อน กางเกงสีแก่ และถุงเท้าสลับสีกัน ซึ่งไม่ถูกต้องตามระเบียบผู้แต่งกายนอกเครื่องแบบเช่นเวรปฏิบัติราชการอยู่ในสถานที่ราชการ บางคนก็แต่งกายไม่สุภาพ เป็นต้นว่าใส่เสื้อลายปล่อยแหว มีสีตลกและลวดลายต่าง ๆ ผู้ที่เป็นสตรีเพศบางคนก็แต่งกายไม่สุภาพไม่อยู่ในลักษณะของข้าราชการที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ราชการ เช่น แต่งด้วยเสื้อผ่าสีฉูดฉาด เป็นต้น จะเห็นได้ว่าระเบียบวินัยตำรวจนั้นนับบังคับจนถึงรายละเอียดในเรื่อง เล็กน้อยและปฏิบัติโดยถูกต้องโดยยาก เพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ดุลพินิจตลอดเวลา เช่น เสื้อผ้าที่ว่ามีสีฉูดฉาดนั้นแค่นั้นจึงจะถือว่าฉูดฉาดแค่นั้นจึงจะถือว่าเป็นหมวกทรงเคี้ย สิ่งเหล่านี้เป็นช่องทางที่ผู้บังคับบัญชาที่ไม่สุจริตสามารถใช้เป็นเครื่องคอ รอกกับพนักงานสอบสวนให้ปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ได้เสมอ

ความจริงวินัยนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องเสียหาย เพราะวินัยเป็นเครื่องคุมความประพฤติให้ข้าราชการตำรวจต้องบังคับจิตใจตนเองให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติเหมาะสมอันเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน และรักษากฎหมายระเบียบวินัยโดยเคร่งครัดเพียบพร้อมไปด้วยความเป็นธรรม แต่การที่ผู้บังคับบัญชาจะใช้ระเบียบวินัยบังคับให้ผู้ที่บังคับบัญชาปฏิบัติตามความประสงค์ เพราะเมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งการตำรวจก็พร้อมที่ปฏิบัติอยู่แล้ว เนื่องจากความคุ้นเคยในธรรมเนียมปฏิบัติ และในการฝึกอบรมของตำรวจทุกครั้งได้มีการ เน้นให้ตำรวจทุกคนต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดเสมอมา เนื่องจากตำรวจเป็นกองกำลังที่อดทนจำเป็นต้องใช้ความเจ็บปวดในการบังคับบัญชา

^๘ Ibid., หน้า ๓
^๙ Ibid., หน้า ๑

ทำให้ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าควร ลงโทษทางวินัยจะเห็นได้จากผลของการสำรวจทัศนคติของ
นักเรียนสารวัตรและผู้อยู่บังคับกองซึ่งได้ให้ความจริงดังนี้.-

ตารางที่ ๔๗

แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการรักษาวินัยและระเบียบแบบแผน

เมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งการตามหน้าที่หากปรากฏว่า มีผู้ใดบังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตามเพื่อรักษาไว้ซึ่ง ระเบียบแบบแผนควรมีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง	เปอร์เซ็นต์	นรต.	ปริญญา	เลื่อนชั้น	รวม
๑. เห็นควายอย่างมาก	๘๖.๖	๑๒	๑๐	๕	๒๗
๒. เห็นควาย	๘๑.๘	๑๐	๑๓	๑	๒๔
๓. เฉย ๆ	๑.๓	-	๑	-	๑
๔. ไม่เห็นควาย	๖.๘	๘	-	-	๘
๕. ไม่เห็นควายอย่างมาก	๑.๓	-	๑	-	๑
๖. ไม่ตอบ	๑.๓	-	๑	-	๑
รวม	๑๐๐	๒๖	๒๖	๖	๕๘

ที่มา: ขงมูลจากแบบสอบถามขอ ๑๐.๓

จากข้อเท็จจริงที่สำรวจได้พบว่านายตำรวจที่เห็นควายเป็นอย่างมากเมื่อผู้บังคับบัญชา
สั่งการตามหน้าที่ หากปรากฏว่ามีผู้ใดบังคับบัญชาไม่ปฏิบัติตามเพื่อรักษาไว้ซึ่งระเบียบแบบแผนคว
รมีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอยู่ร้อยละ ๘๖.๖ ของผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้เห็นควายอยู่อีกร้อยละ ๘๑.๘
ส่วนอีกร้อยละ ๑.๓ มีความรู้สึกเฉย ๆ ฉะนั้นเมื่อรวมทัศนคติทั้งสองระดับเข้าด้วยกันแล้ว ปรากฏ
ว่ามีผู้ที่เห็นควายกับการลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการตามหน้าที่อยู่ร้อยละ ๘๘.๐ ของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ในเรื่องนี้ก็มีผู้ที่ไม่เห็นควายอยู่ร้อยละ ๖.๘ และไม่เห็นควายเป็นอย่างมากอีก
ร้อยละ ๑.๓ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อรวมผู้ไม่เห็นควายสองระดับเข้าด้วยกัน จึงมีนายตำรวจ
ที่ไม่เห็นควายอยู่ร้อยละ ๘.๖ ของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่านายตำรวจในระดับนี้มีความ
สำนึกในการรักษาระเบียบวินัย ถือว่าคำสั่งของผู้บังคับบัญชาจะต้องได้รับปฏิบัติ หากผู้ใดบังคับบัญชา
ไม่ปฏิบัติตามก็จะต้องลงโทษทางวินัยต่อไป เท่ากับเป็นการยืนยันอำนาจสั่งการของผู้บังคับบัญชานั้นเอง

อย่างไรก็ตามบางท่านอาจจะโต้แย้งว่า การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชานั้นกฎหมายกำหนดไว้แต่เพียงว่า ให้ปฏิบัติต่อเมื่อคำสั่งนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย .แต่ก็กำหนดระเบียบปฏิบัติไว้ว่า

"เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาแล้วต้องปฏิบัติตามคำสั่งทันทีโดยเต็มใจเต็มกำลังสมตามความมุ่งหมายของผู้บังคับบัญชาทุกประการ เว้นแต่ผู้ออกคำสั่งหรือผู้แทนผู้ออกคำสั่ง หรือผู้มีอำนาจเหนือผู้ออกคำสั่งจะสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้น ถ้าได้รับคำสั่งซึ่งตนไม่เข้าใจโดยละเอียดจะต้องขอให้ผู้ออกคำสั่งชี้แจงให้เข้าใจก่อน .ถ้าคำสั่งนั้นผิดต่อระเบียบแบบแผนของตำรวจหรือผิดต่อคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป ให้ชี้แจงผู้ออกคำสั่งทราบ .ถ้ายังชี้แจงไม่รับคำสั่งทำตาม ผู้สั่งต้องรับผิดชอบ แต่ถ้านับใจว่าคำสั่งนั้นผิดกฎหมาย เมื่อชี้แจงผู้ออกคำสั่งทราบแล้วไม่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น"^{๑๐}

จากการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานตามคำสั่งดังกล่าวจะมีปัญหาในทางปฏิบัติตามมาว่า ในกรณีคลุมเคลือใครจะเป็นผู้มีความว่าคำสั่งนั้นผิดต่อกฎหมายหรือไม่ เพราะถ้าผู้ปฏิบัติไม่ปฏิบัติตามจะเป็นการขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาและในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นในระหว่างนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ แต่การปฏิบัติตามอาจจะขัดต่อกฎหมาย โดยเฉพาะงานของตำรวจเป็นงานที่ให้เวลาคิดและตัดสินใจไต่เนอย บางเรื่องอาจจะต้องปฏิบัติทันทีทันใด เช่น การใช้อาวุธเข้าระงับเหตุหรือการบุกรุกเข้าไปในที่รโหฐานหรือเคหะสถานหรือตรวจพบการกระทำผิดเป็นต้น ประกอบกับธรรมชาติของคนในการคิดปฏิบัติงานนั้น เกิดจากการผสมผสานกันของแนวความคิดรากฐานหลายประการ เช่น ต้องการชี้แจงว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามหรือแย้งคำสั่งของผู้บังคับบัญชานั้น ผู้บังคับบัญชานั้นอยู่ในตำแหน่งที่ใหญ่กว่าให้โทษใครทันทีหรือไม่หรือเรื่องที่ต้องปฏิบัติ เป็นเรื่องที่ถูกบีบบังคับจากสิ่งใดหรือไม่ เพราะในบางครั้งความต้องการของกลุ่มจะแย้งหรือขัดกับการรักษาหรือปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย นอกจากนี้การชี้แจงว่าปฏิบัติตามคำสั่งหรือไม่ เกิดจากศรัทธาเชื่อมั่นว่าผู้บังคับบัญชาจะสั่งการในเรื่องที่ถูกต้องหรือไม่ควย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วบางเรื่องผู้บังคับบัญชาก็สั่งการผิดพลาดไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง หรือในบางครั้งผู้ปฏิบัติขาดความรู้ที่จะวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งที่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกรมการสอบสวนความผิดทางวินัย และผู้บังคับบัญชาต้องการต่อสู้เพื่อความถูกต้องนั้นจะเป็นการยากที่ผู้ถูกตั้งกรมการจะหาพยานหลักฐานมาหักล้างข้อกล่าวหา ทั้งนี้เพราะการตั้งกรมการสอบสวนคดีวินัยจะต้องตั้งจากนายตำรวจที่ร่วมปฏิบัติงานอยู่

^{๑๐} Ibid., หน้า ๓.

ฉะนั้นผู้บังคับบัญชาที่ไม่มีใจเป็นธรรมอาจจะเลือกนายตำรวจที่เป็นสมัครพรรคพวกที่เห็นว่าจะสืบสวนให้ เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตนมากเป็นกรรมการเพื่อหาทางจับผิดก็ได้ ถ้าเอาผิดเรื่องที่ถูกลกล่าวหาไม่ได้ ก็หาเหตุในเรื่องอื่น เข้าในลักษณะที่ว่าไม่ได้เรื่องนี้ก็เอาเรื่องโน้น ผลที่สุดถ้าเอาผิดไม่ได้ก็สามารถ เสนอให้โยกย้ายหรือปลดออกจากราชการได้ในฐานะมีมลทินมัวหมอง โดยเสนอว่าน่าจะเชื่อว่าผู้ถูก กล่าวหาได้กระทำไปเช่นนั้นจริง แต่หาพยานหลักฐานไม่ได้

เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีศาลปกครองตัดสินคดีวินัย ฉะนั้นอำนาจในการตัดสินซึ่งอยู่ที่ผู้ บังคับบัญชา การตัดสินจึงสุดแท้แต่ความผู้บังคับบัญชาจะตีความไปอย่างไร ในเมื่อ อำนาจตีความ อยู่ที่ผู้บังคับบัญชาแล้วการตีความในคดีวินัยแต่ละ เรื่อง จึงมีลักษณะ เป็นการตีความให้ เป็นประโยชน์ ต่อตัวผู้บังคับบัญชาเอง ฉะนั้นหากผู้ใดบังคับบัญชาถูกลกล่าวหาว่าผิดวินัยฐานกระทำความผิดต่อ ผู้บังคับบัญชาแล้ว ก็อบจะบอกได้เลยว่าผู้ใดบังคับบัญชา เป็นผู้ผิดไม่ว่าจะมีหลักฐาน ประกอบความ บริสุทธ์ของตนที่คัดเลือกเพียงใดก็ตาม ทางรอดมีอยู่เพียงทางเดียวคือวิ่งเต้น เข้าหาผู้บังคับบัญชา ในระดับสูงที่มีอำนาจเหนือผู้ออกคำสั่งขึ้นไปอีกให้ขอร้องช่วยเหลือ ซึ่งก็เท่ากับเป็นการส่งเสริม ให้เกิดการสร้างอิทธิพลแสวงหาสมัครพรรคพวกและเจ้านายต่อไปอีกอย่างไม่จบสิ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาจะเห็นว่าแม้ว่าในเรื่องวินัยนั้นจะเป็นสิ่งที่ต้องและ เป็นมาตรการ การที่ควบคุมประพฤติปฏิบัติงาน แต่ถ้าใช้ไม่ถูกต้องแล้วผู้มีอำนาจใช้จะหาประโยชน์จากมาตรการที่ กฎหมายกำหนดไว้ให้โดยบางมหาศาล ผู้ใดบังคับบัญชามากที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งได้ เพราะถูกวินัยบังคับไว้ ด้วยเหตุนี้ในการสอบสวนคดีอาญาผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนจึง มีอิทธิพลบางสำคัญพอที่จะสั่งให้พนักงานสอบสวนบิดเบือนสำนวน เพื่อประโยชน์ของตนได้เท่าเทียม กับการที่จะสั่งให้ผู้ใดบังคับบัญชาปฏิบัติกรด้วยความเป็นธรรม

จากข้อเท็จจริงที่กล่าวมาแล้วนี้จะเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การบริการประชาชนใน เรื่องคดีอาญาของตำรวจทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและในจังหวัดต่าง ๆ ขาดความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีประชาชนผู้ใช้บริการได้รับความเดือดร้อนอยู่ทั่วไป จนถึงขนาดนักการเมืองหลายคนได้หยิบเอา ขอบปรองดองดังกล่าวไปเป็นนโยบายในการหาเสียงกับประชาชนโดยสัญญาว่าถ้าได้รับเลือกตั้งจะ ปรับปรุงการสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคให้ดีขึ้น ประกอบพนักงานฝ่ายปกครองบางส่วนมีความ เคลื่อนไหวที่จะขอมีอำนาจสอบสวนหรือเป็นพนักงานสอบสวนคดีอาญาคืบ โดยอ้างว่าเพื่อเป็นการ

ดวงอำนาจคำรวจมีการดำเนินการหลายทางที่จะช่วงชิงอำนาจการสอบสวนจากคำรวจไปให้กรมการปกครองให้ได้ ซึ่งเรื่องนี้น่าจะได้มีการวิจัยถึงสาเหตุของแนวความคิดดังกล่าวว่าเป็นเพราะเหตุใด และมีจุดมุ่งหมายแท้จริงซ่อนเร้นอยู่ในส่วนลึกอะไรบางอย่าง จึงจะแก้ปัญหาได้ตรงจุด

อำนาจการสอบสวนคดีอาญา

ในเรื่องอำนาจการสอบสวนคดีอาญานี้ถ้าจะคิดลงไปเชิงประวัติแล้ว จะพบความเป็นมาและความคิดในการปรับปรุงอำนาจการสอบสวนมาเป็นลำดับกล่าวคือ^{๑๑}

ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๓ การสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคอยู่กับฝ่ายปกครองฝ่ายเดียว คำรวจมีหน้าที่เพียงสืบสวนคดีตามจับกุมคนร้ายมาส่งให้ฝ่ายปกครองเท่านั้น

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๘๒ - ๒๔๘๔ คำรวจได้รับมอบหมายให้สอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคเฉพาะอำเภอเมืองและอำเภอที่มีศาล ส่วนอำเภอนอกจากที่กล่าวมาแล้ว พนักงานฝ่ายปกครองยังเป็นผู้สอบสวนอยู่ตามเดิม พ.ศ. ๒๔๘๔ - ๒๔๘๘ ซึ่งเป็นระยะระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง คำรวจได้รับอำนาจให้สอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคทั้งหมดแต่คำรวจก็ไม่สามารถรักษาสถานการณ์ไว้ได้ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ - ๒๔๘๘ ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายปลายสงคราม ปรากฏว่าสถิติคดีอาญาสูงขึ้นมาก ฉะนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ รัฐบาลจึงโอนอำนาจการสอบสวนในส่วนภูมิภาคทั้งหมดให้ขึ้นอยู่กับฝ่ายปกครองอีกจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงได้เปลี่ยนกลับมาเป็นการให้ฝ่ายคำรวจและฝ่ายปกครองร่วมกันสอบสวน โดยมีนายอำเภอเป็นหัวหน้า

พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๖ ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ใหม่คือคำรวจและฝ่ายปกครองรับผิดชอบสอบสวนคดีอาญาร่วมกัน โดยฝ่ายปกครองเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นให้คำรวจฝ่ายเดียวเป็นผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา แต่ให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันการสอบสวนคดีอาญาอยู่กับคำรวจฝ่ายเดียว แต่มีผู้พยายามแก้ไขให้มีการเปลี่ยนแปลงอำนาจการสอบสวนเสมอมา การรณรงค์ครั้งสำคัญ ๆ มีดังนี้ -

^{๑๑} พ.ศ.อ.ทรงศักดิ์ ทรงประเสริฐ, อำนาจการสอบสวนคดีอาญาของประเทศไทย (สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง วิทยานิพนธ์วิทยาลัยกองทัพบก, ๒๕๑๔ หน้า ๔ - ๕ (พิมพ์โรเนียว)

๑. ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ มีบุคคลคนหนึ่งใช้วิธีสร้างประชาคมขึ้นโดยส่งหนังสือเวียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด(เว้นข้าราชการตำรวจ) สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ และนายอำเภอทุกอำเภอให้แสดงความคิดเห็นคัดค้านขัดขวางการโอนอำนาจการสอบสวนคดีอาญา โดยใ้ใหญ่ที่ใคร่จับหมายเวียนส่งความคิดเห็นไปยังสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ (เว้นสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นฝ่ายตำรวจ) สำนักนายกรัฐมนตรีและกองสำรวจประชาคมกิจกรรมประชาสัมพันธ์^{๑๒} มีสาระสำคัญว่า

การโอนอำนาจการสอบสวนคดีอาญาไปให้ฝ่ายตำรวจดำเนินการแต่ฝ่ายเดียวนั้นเป็นการวิครอนอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอไปโดยสิ้นเชิงโดยมิได้คำนึงถึงความสงบสุขของประชาชนและประเทศชาติเป็นการเปลี่ยนแปลงวณิคมลึกระวัติศาสตร์การปกครองจากหนึ่งมือเป็นหลังมือ ทำให้การปกครองส่วนภูมิภาคขาดดุลย์อำนาจออยถ่วงซึ่งกันและกันไว้แล้วประวัติศาสตร์แห่งยุคหมิพท์จะบังเกิดซ้ำขึ้นอีก... นับแต่ได้โอนอำนาจการสอบสวนคดีอาญาไปให้ฝ่ายตำรวจเป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียว เป็นที่ประจักษ์กันแล้วว่า เหตุการณ์ในเมืองไ้ผันแปรไปอย่างไร ปรากฏว่าโจรผู้ร้ายเริ่มชุกชุมขึ้น ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากโจรผู้ร้ายทั้งในและนอกเครื่องแบบการคอร์ปชั่นเกิดขึ้นอย่างผิดปกติ ผู้ใหญ่ต้องกลายเป็นผู้นอบ นู้นอบขึ้นครองเมืองและยังรวมหัวกันที่จะทำลายพวกเรา... ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอเป็นตำแหน่งที่รับผิดชอบต่อความสงบสุขของประชาชน แต่ไม่อาจเข้าไปแทรกแซงในค่านความปลอดภัยของประชาชนได้ ซึ่งเป็นเรื่อง น่าคิดและเป็นปัญหาที่เราจะต้องขบคิดกันต่อไป^{๑๓}

การสร้างประชาคมโดยใช้หนังสือเวียนจูงใจมีผลทำให้รัฐบาลต้องให้สภาวิจัยแห่งชาติตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาสถิติคดีอาญาในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยมีประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ หลังจากได้ศึกษาเรื่องนี้แล้วที่ประชุมลงมติว่า คดีอาญามีไ้เพิ่มขึ้นตามที่พูดหรือกล่าวหาที่รัฐบาลจึงยืนยันว่าคงให้ตำรวจทำการสอบสวนแต่ฝ่ายเดียว

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒ นักการเมืองใช้การปรับปรุงการสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคเป็นนโยบายในการหาเสียง เนื่องจากประชาคมที่ตั้งกล่าวมีผลสะท้อนเข้าไปเป็นส่วนความกิตติภาพวิจารณ์ของประชาชนผู้สนใจการบ้านการเมือง เมื่อมีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งตาม

^{๑๒} Ibid., หน้า ๑๗

^{๑๓} Idem.

ระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒ ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกพรรคเข้าใจในข้อขัดแย้ง และแก่งแย่งอำนาจการสอบสวนคดีอาญานี้ดี จึงถือเอาประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและครูประชาบาลนี้คือเสียงประชาชนในส่วนภูมิภาค ในช่วงระยะเวลาของการหาเสียง เพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ นั้น นายบัญญัติ ชาศิวิวัฒน์การ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคอิสระปราศรัยที่ศาลากลางจังหวัดสระบุรีว่า ถ้าได้เป็นผู้แทนราษฎร จะเสนอให้การสอบสวนคดีอาญามารวมกับฝ่ายปกครอง นายประมวล กุลมาตย์ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรค สปท. ขอให้รัฐบาลโอนอำนาจการสอบสวนจากตำรวจไปอยู่กับอำเภอ เพราะประชาชนทั่วประเทศรำรอกันมาก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และนายใหญ่ ศวิตชาติ หัวหน้าพรรคและเลขาธิการพรรคประชาธิปไตยปราศรัยหาเสียงว่าถ้าพรรคได้เป็นรัฐบาล จะโอนอำนาจการสอบสวนมาขึ้นอยู่กับอำเภอ เพราะทุกวันนี้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมจาก ตำรวจนานาประการ นายสมบุญ ศศิธร โฆษกพรรคประชาธิปไตยได้แถลงว่าจะเลิกอำนาจสอบสวน ของกรมตำรวจโดยสิ้นเชิง แต่ให้ตั้งกรมอิสระเพื่อมาสอบสวนขึ้นใหม่สังกัดกระทรวงยุติธรรม^{๑๔} แต่อำนาจการสอบสวนยังคงอยู่กับฝ่ายตำรวจตลอดมา (ในช่วงระยะเวลาที่มักปรากฏเป็นข่าวใน หนังสือพิมพ์อยู่เสมอ) ว่า ตำรวจจับได้ ทูจริตคอหนาที่ ขมเหงรังแกประชาชนในระบบขู่เข็ญ กระทำการรุนแรงต่อผู้ต้องสงสัยถูกจับกุมขมขมผู้ต้องหา ส่วนพนักงานสอบสวนก็มักจะถูกระชอน กล่าวหาว่าใช้อำนาจเกินขอบเขตก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน ตำรวจจับเองสอบสวนเอง อาจล้นแกลงไถงาย ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน การสอบสวนอยู่กับตำรวจเป็นช่องทางให้ตำรวจทุจริตหาประโยชน์ส่วนตัว จากการสอบสวน... ข้อกล่าวหาทั้งหลายดังกล่าวมานี้ มีมูลความจริงอยู่เหมือนกัน เพราะได้มีผู้ร้องเรียนขอความเป็นธรรมจากกรมตำรวจอยู่เสมอ ๆ^{๑๕}

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้มีการรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอำนาจการสอบสวนขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบางนายเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอและปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามมาตรา ๑๔ วรรคสี่ และเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๑๕๐ มีอำนาจหน้าที่

^{๑๔} Ibid., หน้า ๒๐ - ๒๑.

^{๑๕} Ibid., หน้า ๑๐๐.

ควบคุมสั่งการ เกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนความผิดอาญาภายในเขตอำนาจของตน ซึ่งกรรมาธิการสมานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาแปรญัตติเสร็จแล้วนำเสนอสมานิติบัญญัติพิจารณาวาระ ๒ - ๓ เพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมาย แต่ไม่ผ่านวาระที่สามจึงตกไป^{๑๖} หลังจากนั้นได้มีจดหมายเวียนจากคณะข้าราชการฝ่ายปกครองหัวใหม่ถึงนายอำเภอและปลัดอำเภอว่า ตามที่สมานิติบัญญัติได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๓ ควบคุมแผนเสียง ๑๐๖ ต่อ ๕๘ ไม่ยอมให้ พ.ร.บ.แก้ไขวิธีพิจารณาคriminal เกี่ยวกับ การสอบสวนคดีอาญาในวาระที่ ๓ ทั้ง ๆ ในวาระแรกสมานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงคะแนนรับหลักการในร่างพระราชบัญญัตินี้อย่างท่วมท้น ภายหลังจากในช่วงระยะเวลาที่รัฐบาลขอรับร่าง พ.ร.บ. การสอบสวนคดีอาญาไปพิจารณาร่วมกับนายใหญ่ ศวิตชาติ ซึ่งใช้ระยะเวลาสามเดือนกว่า ในช่วงนี้ฝ่ายที่ไม่ต้องการให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้พยายามวิงวอนใช้เทคนิคกลอุบายทุกวิถีทางวิงวอนเพื่อขัดขวางมิให้ พ.ร.บ. นี้ผ่านสภาให้จงได้ ถึงผลที่ปรากฏมาแล้ว ทั้งนี้เพราะฝ่ายนั้นเห็นผลประโยชน์และศักดิ์ศรีแห่งหมู่เหล่าพวกพ้องต้องเสียไป จะคำนึงถึงประโยชน์ความสงบสุขความยุติธรรมของประชาชนเป็นที่ตั้งก็หาไม่ ทั้ง ๆ ที่ทราบที่อยู่แล้ววาระสภาผู้แทนราษฎรสมัยที่มีการเลือกตั้งได้เรียกร้องเสนอให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ฝ่ายที่ไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้พยายามบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ปรากฏอยู่ทั่วไป เพื่อให้สื่อมวลชนและประชาชนเข้าใจว่าเป็นการเปลี่ยนมือในการสอบสวนคดีอาญาโดยได้อ่านอำนาจการสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคจากฝ่ายตำรวจมาให้ฝ่ายปกครองอย่างเด็ดขาดสิ้นเชิง.... แต่เป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่ง ปรากฏผลออกมาว่าฝ่ายตำรวจมองฝ่ายปกครองว่าต้องการอำนาจและตนเองก็จะเสียอำนาจไปจึงใช้กลอุบายทุกอย่างเพื่อสร้างอำนาจไว้โดยไม่ต้องการให้มีใครมาดวงคลุมอำนาจ

ฝ่ายตำรวจมักจะอ้างหลักฐานสักว่า งานตำรวจเป็นงานเทคนิคตำรวจต้องการทำหน้าที่อย่างอิสระ ตำรวจไม่ต้องการขึ้นกับใคร จากการที่ใครำเรียนวิชาการตำรวจและคุณงานการตำรวจมาหลายประเทศแล้วจึงมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงกิจการตำรวจบ้างที่ว่า ไม่มีประเทศใดในโลกที่เป็นประชาธิปไตย อำนาจตำรวจเป็นอิสระจากการควบคุมและดวงคลุม

^{๑๖} พ.ศ.ศ. โกวิน สุทธิบุตร, ประมวลหลักการและเหตุผลเกี่ยวกับอำนาจการสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาค เอกสารเผยแพร่เพื่อเป็นประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้ทางการเมืองของตำรวจทั่วประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ (พิมพ์โรเนียว)

นอกจากประเทศเค็จการและประเทศคอมมิวนิสต์เท่านั้น งานตำรวจในอารยะประเทศเป็นงาน
 ชั้นพื้นฐานรับผิดชอบของท้องถิ่นที่จะรักษาความสงบเรียบร้อย เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือ peace
 officer มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ไปรบทัพจับศึกกับยูโก นอกจากการรักษาความสงบ
 เรียบร้อยภายในเขตท้องถิ่นเท่านั้น ท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกตั้งจะเป็นผู้รับผิดชอบงานตำรวจ
 ถ้าให้อำนาจอิสระแล้วจะเกิดระบอบเค็จการ และทรราชยอาจจะมีคงอยู่ตลอดไปได้ ตำรวจ
 จะกลายเป็นเครื่องมือของกลุ่มบุคคลบางพวกบางเหล่า แม้ตำรวจเองซึ่งมีอำนาจมากอยู่แล้ว
 ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นทรราชยอนอบ ๆ ในระดับจังหวัดและอำเภอได้เพราะไม่มีใครสามารถ
 จะคอยควบคุมสั่งการเพื่อให้เกิดดุลย์อำนาจแก่อำนาจตำรวจได้ นอกจากตำรวจพวกเดียว
 กันเอง.... โดยข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ อธิบดีกรมตำรวจมีอำนาจยิ่งกว่ารัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงมหาดไทย และบางครั้งก็ยิ่งมากกว่านายกรัฐมนตรีเสียอีก

เมื่อ พ.ร.บ. วิจารณ์ความอาญาอัน เกี่ยวเนื่องกับการสอบสวน ได้ถูกยกเลิก
 ความาตรจากสภาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๓ ตำรวจน้อยใหญ่มีการ เล็งฉลองความยินดี
 ถึงแม้อธิบดีกรมตำรวจจะสั่งห้ามก็ตาม นอกจากนั้นก่อนหน้านั้น เพียงวันเดียวตามข่าวหนังสือพิมพ์
 เอกรัฐฉบับวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๑๓ ได้รายงานว่าคุณยศชั้นผู้ใหญ่ในวงการตำรวจผู้มีตำแหน่ง
 หน้าที่ถึงผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจได้อาศัยสมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย เล็งฉลองสมานชิก
 สถานิคมิบุญศิริเพื่อลม พ.ร.บ. ฉบับนี้ มีการ เล็งฉลองมีระบำไปเปิดท้องผา เสียเงินเป็นจำนวนหลายแสน
 เพื่อเป็นสิ่งพอใจชักชวนให้สมาชิกสถานิคมิบุญศิริกลับใจช่วยเหลือตำรวจ

กลุ่มคณะบุคคลผู้มีชื่อข้างทายนนี้ใครขอวิวนให้ทานทั้งหลายได้โปรดให้การ สนับสนุนและ
 ให้การ สนับสนุนบุคคลที่มีแนวความคิดสร้างระบบเสรีภาพ และหลักการประชาธิปไตยดำเนินการ
 ต่อไปนี้:-

๑. ให้มีการวางดุลย์อำนาจในการจับกุมสอบสวนคดีอาญาตำรวจ หรือ
๒. จัดตั้งกรมการสอบสวน และให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือ
๓. ให้กิจการตำรวจนครบาลและตำรวจภูธรแบ่งแยกกันขึ้น องค์การที่ประชาชนเลือกตั้ง
 อันได้แก่องค์การบริหารสวนท้องถิ่นต่าง ๆ (กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารสวนจังหวัด หรือเทศบาล)

ส่วนการตำรวจตระเวนชายแดนให้เป็นหน่วยงานอิสระในค่านพล เรือนโยการรักษา
 ป้องกันชายแดน ถ้าหากทานทั้งหลายมีแนวความคิดอันมุ่งมั่นแล้ว ยังไม่อาจสามารถคานทานอิทธิพล

หรือพลังอำนาจได้ขอได้โปรดต่อสู้ต่อไปสำหรับเวลาในปัจจุบันนี้ ใครขอเรียนวิงวอนให้ท่านได้พิจารณาว่า หากทำไม่ได้แล้วก็ควรยกเลิก พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และยกเลิก พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องถิ่นที่องค์พระปิยมหาราชรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานพสกนิกรของพระองค์ได้แล้ว คำว่าจรรยาจะยกขึ้นเป็นกระทรวงและทำหน้าที่หัวหน้าบริหาร ของข้าราชการทุกฝ่ายในหัวเมืองประเทศไทยซึ่งได้ชื่อว่าเป็นรัฐตำรวจอยู่แล้ว จะสมบูรณยิ่งขึ้น^{๑๗}

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกครั้งหนึ่ง สำคัญคือขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอ เป็นหัวหน้าประจำดินอำเภอ เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน และให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นหัวหน้าพิจารณาสอบสวนผู้รับผิดชอบทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ควบคุมสั่งการ เกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนความผิดอาญาทั่วราชอาณาจักร และเนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์มีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร และจัดตั้งรัฐบาล ฉะนั้นจึงคาดหวังว่าจะสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้สำเร็จ เพราะเป็นเรื่องที่พรรคประชาธิปัตย์เคยใช้เป็นนโยบายในการหาเสียงสนับสนุนมาก่อน

จากความต้องการเปลี่ยนแปลงอำนาจสอบสวนคดีตั้งแต่ต้นมานั้น ทุกครั้งจะมีการยกเอาความบกพร่องต่าง ๆ ในการสอบสวนคดีอาญาเป็นสาเหตุ คือการที่พนักงานสอบสวนไม่ซื่อสัตย์สุจริต ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญา และไม่มีผู้ใดคอยถ่วงดุลยอำนาจของตำรวจ ทำให้ตำรวจมีแนวโน้มที่จะเป็นทรราชย์ ฉะนั้นจึงควรปรับปรุงหลักการในเรื่องอำนาจการสอบสวนคดีอาญาใหม่ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมยิ่งขึ้น

จากความต้องการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ถูกตองหรือไม่หรือจะได้อะไรก็ตาม แต่ก็น่าจะได้สำรวจถึงความรู้สึกนึกคิดของพนักงานสอบสวนประกอบด้วย ในฐานะเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานซึ่งได้ผลดังนี้.—

^{๑๗} บ้านเมือง, ฉบับวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๕

ตารางที่ ๔๘

แสดงทัศนคติเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักการในเรื่องอำนาจสอบสวนคดีอาญา

การสอบสวนคดีอาญาในปัจจุบันประชาชนโดยทั่วไป
คิดว่าตำรวจไม่ได้ให้ความเป็นธรรมจึงคิดว่าควรจะมี
มีการปรับปรุงหลักการในเรื่องนี้ ในแนวความคิด
ของท่านท่านเห็นว่า

๑. ตำรวจไม่ควรใช้อำนาจสอบสวน เพราะการจับกุมและอำนาจการสอบสวนควรอยู่ในคน ๆ เดียวกันแล้วจะไม่เป็นธรรมต่อสังคม ควรให้ฝ่ายปกครองสอบสวน	-	-	-	-	-
๒. ควรให้ตำรวจสอบสวน เพราะการสืบสวนสอบสวนเป็นกระบวนการต่อเนื่องแยกออกจากกันไม่ได้ แต่ควรปรับปรุงการปฏิบัติงานของตำรวจให้ดีขึ้น	๕๓.๑	๒๕	๒๕	๕	๕๔
๓. ควรตั้งกรมสอบสวนขึ้นใหม่ เพราะการสอบสวนเป็นงานเทคนิคที่ต้องการความชำนาญโดยเฉพาะ	๖.๕	๑	๒	๑	๔
๔. อื่น ๆ	-	-	-	-	-
รวม	๑๐๐	๒๖	๒๖	๖	๕๘

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อ ๕.๑

จากการสำรวจพบว่ นายตำรวจที่เห็นว่าแนวความคิดในการปรับปรุงพนักงานสอบสวนให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญานั้น ควรให้ตำรวจสอบสวน เพราะการสืบสวนสอบสวนเป็นกระบวนการต่อเนื่องแยกออกจากกันไม่ได้ แต่ควรปรับปรุงการปฏิบัติงานของตำรวจอยู่ร้อยละ ๕๓.๑ ของผู้ตอบแบบสอบถาม คงมีผู้ที่เห็นว่าควรตั้งกรมสอบสวนขึ้นใหม่ เพราะการสอบสวนเป็นเทคนิคที่ต้องการความชำนาญโดยเฉพาะ เพียงร้อยละ ๖.๕ เท่านั้น และไม่มีผู้ใดเห็นด้วยกับการให้ฝ่ายปกครองสอบสวนโดยตำรวจไม่มีอำนาจสอบสวน เหตุที่นายตำรวจไม่เห็นด้วยกับการให้ฝ่ายปกครองสอบสวนคดีอาญาโดยตำรวจไม่มีอำนาจหรือจัดตั้งกรมสอบสวนขึ้นใหม่ น่าจะเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้.-

๑. การแยกการสืบสวนจับกุมออกจากการสอบสวนนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญานั้นถือว่าการสืบสวนก่อนการจับกุมยอมเป็นแนวทางในการพิจารณา ก่อนการจับกุมว่าสมควรหรือไม่ ดังนั้นในการจับกุมยอมมีพยานหลักฐานไว้พอสมควรในการพิสูจน์ หรือแสดงถึงเหตุแห่งการจับกุม หรือขอพิสูจน์แห่งการกระทำผิด เมื่อผู้จับกุมไม่มีอำนาจสอบสวน ก็จะต้องทำรายงานการสืบสวนและจับกุมเสนอพนักงานสอบสวน ความสำคัญของสำนวนการสอบสวน ก็จะเปลี่ยนมาอยู่ที่สำนวนการสืบสวน เพราะจัดได้ว่าเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานชั้นต้น ซึ่งเป็นแนวทางที่จะมุ่งต่อไป พยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนจะรวบรวมต่อไปก็จะไม่มีความสำคัญมากนัก เพราะเป็นเพียงการสอบสวนปากคำซึ่งในชั้นพนักงานสอบสวนผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะให้การอย่างใดก็ได้ หรือไม่ให้การเลยก็ได้ ความรัดกุมอยู่ที่การรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ว่า มีเพียงพอที่จะระบุว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริงหรือไม่

๒. ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามแยกอำนาจการสอบสวนออกจากผู้จับกุมสักเพียงใด แต่ด้วยลักษณะของความจำเป็น ผู้จับกุมก็ยังคงมีอำนาจที่จะทำการสอบสวนชั้นต้นอยู่เสมอ เช่นการถามข้อเท็จจริง ท้าย อาชีพ แจงข้อกล่าวหา คนตัว เพื่อความปลอดภัยในการควบคุม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหลักการในการแยกอำนาจผู้จับกุมออกไปจากผู้ทำหน้าที่สอบสวนก็เท่ากับ เปลี่ยนลักษณะงานของพนักงานสอบสวนไปเป็นพนักงานอัยการ คือทำหน้าที่ตรวจสำนวนการสืบสวนและจับกุมที่ส่งมาให้ว่าหลักฐานพอพ้องหรือไม่อย่างไร ก่อนที่จะนำเสนอสู่พนักงานอัยการ อีกต่อหนึ่ง

๓. การตั้งกรมสอบสวนขึ้นใหม่นั้น น่าจะเกิดปัญหาทางด้านปฏิบัติในเรื่องตัวบุคคล ที่จะตั้ง เป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งต้องเป็นผู้มีวุฒิในสาขานิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องอาคารสถานที่ การฝึกอบรมทางด้านการสอบสวนซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

๔. หลักประกันความยุติธรรมนั้น มีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติกำหนดไว้แล้วคือ.—

๔.๑ เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นั้นจะเป็นพนักงานสอบสวนตาม ป.วิอาญา มาตรา ๑๘ ส่วนความผิดที่กระทำนอกราชอาณาจักรนั้นอธิบดีกรมอัยการ หรือผู้รักษาการแทน เป็นพนักงานสอบสวน

๔.๒ พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนใดก็ตามเมื่อมีคดีเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่า ได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของตน เขตพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่พระราชกฤษฎีกาแบ่งเขตพื้นที่สถานีตำรวจ จะมีข้อยกเว้นให้ทำการสอบสวนในคดีเกี่ยวกับที่ที่เกิดขึ้นหลายท้องที่ของ ระบุ เงื่อนไขอันเป็น เหตุพิเศษไว้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๕ เฉพาะในคดีความผิดอันยอมความกันได้นั้น ได้กำหนด เงื่อนไขแห่งอำนาจการสอบสวนไว้ให้กระทำใดต่อเมื่อผู้เสียหายใคร่ร้องทุกข์ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๑ วรรค ๒

๔.๓ เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีสามารถควบคุมการสอบสวนได้โดยผู้ว่าคดีหรือ พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ และมีอำนาจสั่งคดีโดยไม่จำเป็นต้องมีความเห็นตรงกับพนักงานสอบสวน เช่น พนักงานสอบสวนมีความ เห็นสิ่งไม่พ้องแต่ผู้ว่าคดีหรือพนักงานอัยการก็มีอำนาจที่จะสั่งฟ้องได้

๔.๔ นายอำเภอและ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลการสอบสวนได้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ ๑/๒๕๐๘ กล่าวคือ นายอำเภอและผู้ว่า ราชการจังหวัดมีอำนาจเรียกสำนวนตรวจดู เรียกพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าพนักงานสอบสวน มาชี้แจงและสั่งแก้ไขใด ๆ ก็ได้ภายในไซ้ขอบเขตของกฎหมายและระเบียบแบบแผน หากเห็นเป็น การสมควรสั่งให้เปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวนเสียใหม่ก็ได้ หรือจะสั่งให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง เขาร่วมทำการสอบสวนก็ได้

๔.๕ ประชาชนมีสิทธิร้องทุกข์กล่าวโทษหรือฟ้องศาลได้เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรม

๕. ฝ่ายปกครองมีภารกิจด้านพัฒนาประเทศและชุมชน จึงควรทำงานแต่เพียงด้านเดียว เพื่อให้ตำรวจกับฝ่ายปกครอง ได้แยกหน้าที่กันรับผิดชอบราชการ แต่ละประเภทไม่ซ้อนหรือก้าวกาย ซ้ำกันและกันอันจะนำมาซึ่งการแก่งแย่งอำนาจซึ่งควรให้ตำรวจรับผิดชอบสอบสวนคดีอาญาแต่เพียง ฝ่ายเดียว

อย่างไรก็ตามการสอบสวนคดีอาญาในส่วนภูมิภาคนั้นมีแนวความคิดว่าหากให้มีพนักงาน สอบสวนทั้งสองฝ่ายรวมกันสอบสวนอาจจะเกิดความซัดเซงลงได้โดยคิดว่าจะช่วยใหม่ประชาชน ได้รับบริการดีขึ้น จึงน่าจะควักตัดทัศนคติของนายตำรวจนัก เรียบสารวัตรและผู้บังคับกองความ มีความเห็นพ้องควยหรือไม่กับการที่ใหม่ปลัดอำเภอสอบสวนร่วมกับฝ่ายตำรวจซึ่งโดยดั่งนั้น.—

ตารางที่ ๔๕

แสดงความเห็นพ้องในการให้ปลัดอำเภอและนายตำรวจสอบสวนคดีอาญารวมกัน

เพื่อประชาชนในสวนภูมิภาคได้รับความเป็น ธรรมควรถูกให้ปลัดอำเภอเป็นพนักงานสอบสวน เขาเวรร่วมกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ	เปอร์เซ็นต์	นรต.	ปริญญา	เลขนชั้น	รวม
๑. เห็นด้วยอย่างมาก	๓.๔	-	๑	๑	๒
๒. เห็นด้วย	๕.๒	๑	๑	๑	๓
๓. ไม่น่าใจ เเฉ ๆ	๘.๖	๑	๔	-	๕
๔. ไม่เห็นด้วย	๔๔.๘	๑๓	๑๑	๒	๒๖
๕. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	๔๖.๓	๑๑	๘	๒	๒๑
๖. ไม่ตอบ	๑.๗	-	๑	-	๑
รวม	๑๐๐	๒๖	๒๖	๖	๕๘

ที่มา: ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อ ๕.๓

จากข้อเท็จจริงที่สำรวจได้ปรากฏว่ามีนายตำรวจที่เห็นด้วยเป็นอย่างมากกว่า ควรให้ปลัดอำเภอเป็นพนักงานสอบสวน เขาเวรร่วมกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจอยู่เพียงร้อยละ ๓.๔ ของผู้ตอบแบบสอบถาม และมีนายตำรวจที่เห็นด้วยอยู่ร้อยละ ๕.๒ ส่วนอีกร้อยละ ๘.๖ ไม่น่าใจ ฉะนั้น เมื่อรวมทัศนคติของนายตำรวจทั้งสองระดับเข้าด้วยกัน ซึ่งมีผู้เห็นด้วยกับการให้ปลัดอำเภอเขาเวรสอบสวนคดีอาญารวมกับตำรวจอยู่ร้อยละ ๘.๖ ของผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ในเรื่องนี้ปรากฏว่ามีนายตำรวจที่ไม่เห็นด้วยอยู่ถึงร้อยละ ๔๔.๘ เมื่อรวมกับผู้ที่ไม่เห็นด้วยอย่างมากอีกร้อยละ ๓๖.๓ จึงมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้ปลัดอำเภอเขาเวรสอบสวนร่วมกับนายตำรวจอยู่ถึงร้อยละ ๘๑.๑ ของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงให้เห็นว่ามีนายตำรวจที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ปลัดอำเภอเขาเวรสอบสวนคดีอาญารวมกับตำรวจเป็นส่วนมาก

การที่ไม่ยินยอมให้ฝ่ายปกครองเขาเวรสอบสวนร่วมกับนายตำรวจนั้น ถ้าเป็นกรณีนี้ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญาและขอความช่วยเหลือจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอนั้น มีวิธีปฏิบัติคืออย่างไรจึงจะบรรเทาความ

๑. มีผู้ที่เห็นว่าควรให้วุฒิวาราชการจังหวัดหรือนายอำเภอเรียกพนักงานสอบสวนมาชี้แจงผลการสอบสวนให้คำแนะนำและเร่งรัดให้ดำเนินการสอบสวนโดยรวดเร็ว ๒๕.๒ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒. ควรให้วุฒิวาราชการจังหวัดหรือนายอำเภอสั่งให้ผู้กำกับการตำรวจหรือผู้บังคับกองตำรวจตรวจสอบสำนวนและควบคุมการสอบสวนรวดเร็ว ๒๕.๕ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

๓. ควรให้วุฒิวาราชการจังหวัดหรือนายอำเภอเรียกพนักงานสอบสวนมาชี้แจงผลการสอบสวนหรือเรียกผู้กำกับการหรือผู้บังคับกองให้ไปตรวจสำนวนคดีทั้งสองกรณีรวดเร็ว ๒๕.๕ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

แสดงให้เห็นว่าแม้ว่านายตำรวจเหล่านี้จะไม่ยอมรับว่าฝ่ายปกครองควรมีส่วนร่วมในการสอบสวนคดีอาญาในสวนภูมิภาคแต่ในกรณีที่เกิดการร้องขอความเป็นธรรมต่อวุฒิวาราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งเป็นหัวหน้าข้าราชการในสวนภูมิภาคระดับจังหวัดและอำเภอนั้น นายตำรวจเห็นว่าทั้งวุฒิวาราชการจังหวัดและนายอำเภอมีอำนาจที่จะจัดการให้ความเป็นธรรมได้ จึงเท่ากับเป็นการยอมรับอำนาจการบังคับบัญชาของวุฒิวาราชการจังหวัดและนายอำเภอตนเอง

สรุป นายตำรวจนักเขียนสารวัตรและผู้บังคับกองมีความเห็นว่าเรื่องการสอบสวนคดีอาญาและการรับใช้ประชาชนดังนี้:-

๑. ให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญาเป็นส่วนใหญ่

๒. เกษขอร้องให้พนักงานสอบสวนช่วยเหลือพรรคพวกในการสมัคร หรือบิดเบือนข้อเท็จจริงบ้างเหมือนกันแค้นาน ๆ ครั้ง

๓. ในกรณีที่มีบ่อนการพนันเถื่อน หรือมีโสเภณีในโรงแรมหรือมีการกระทำผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีข่าวลือว่าผู้บังคับบัญชาชั้นสูงที่สามารถให้คนให้โทษใครเห็นเป็นใจหรือหนุนหลังอยู่จะดำเนินการโดยปริยายผู้บังคับบัญชา

๔. เห็นด้วยกับการลงโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการตามหน้าที่

๕. การปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญานั้น ควรให้ตำรวจมีอำนาจสอบสวน เพราะการสืบสวนสอบสวนเป็นกระบวนการต่อเนื่องแยกออกจากกันไม่ได้ แต่ควรปรับปรุงการปฏิบัติงานของตำรวจให้ดีขึ้น

๖. ไม่เห็นด้วยกับการให้ปลัดอำเภอเป็นพนักงานสอบสวนเข้าเวรร่วมกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ